

Łódź, dnia 15 września 2016 roku

Pan
Radosław Agaciak
Wójt Gminy Brójce

WK – 602/60/2016

Działając na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 561) informuję, że Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi przeprowadziła kompleksową kontrolę gospodarki finansowej i zamówień publicznych w Urzędzie Gminy Brójce¹. Kontrolą objęto wybrane zagadnienia z 2014 i 2015 roku dotyczące, przede wszystkim: kontroli wewnętrznej; prowadzenia rachunkowości; sporządzania sprawozdań finansowych; zadłużenia; realizacji dochodów z podatków; realizacji dochodów z majątku; wydatków osobowych; udzielania zamówień publicznych; wydatków inwestycyjnych; ewidencji i inwentaryzacji majątku; zadań realizowanych na podstawie porozumień z jednostkami samorządu terytorialnego oraz wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczycieli z tytułu wypłaty jednorazowego dodatku uzupełniającego. Stwierdzone w wyniku czynności kontrolnych nieprawidłowości i uchybienia wynikały z nieprzestrzegania obowiązujących przepisów oraz naruszenia procedur wewnętrznej kontroli finansowej. Wykazane uchybienia i nieprawidłowości dotyczyły, w szczególności:

I.

W zakresie spraw organizacyjnych i funkcjonowania kontroli wewnętrznej

1. Analiza Statutu zakładu budżetowego o nazwie Zakład Usług Komunalnych w Brójcach, przyjętego uchwałą nr LVI/340/2010 Rady Gminy Brójce z dnia 26 października 2010 roku w sprawie utworzenia zakładu budżetowego o nazwie Zakład Usług Komunalnych w Brójcach, wykazała, że w rozdziale II Zakres działalności, w § 6 ust. 3 określono, że zakład realizuje zadania

¹ Czynności kontrolne przeprowadzone zostały w okresie 21 marca – 23 maja 2016 roku. Protokół podpisany został w dniu 27 lipca 2016 roku.

w zakresie świadczenia usług komunalnych, w tym w szczególności (pkt 6), realizacji bieżących napraw i remontów środków transportowych, diagnostyki pojazdowej, należących do gminy oraz jej mieszkańców. Powyższy zakres zadań nie był zgodny z uregulowaniami art. 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2013 roku, poz. 885 ze zm.), określającymi katalog zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego, które mogą być wykonywane przez samorządowe zakłady budżetowe.

2. W treści obowiązującego w analizowanym okresie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Brójce, wprowadzonego zarządzeniem nr 78/2005 Wójta Gminy Brójce z dnia 30 grudnia 2005 roku, zawarto wykaz jednostek organizacyjnych, który nie był zgodny z załącznikiem nr 3 wykaz jednostek organizacyjnych gminy do Statutu Gminy Brójce, a także Rejestrem jednostek organizacyjnych Gminy Brójce, prowadzonym przez Wójta Gminy. Wykaz w Regulaminie obejmował, między innymi, gospodarstwo pomocnicze, co było niezgodne z uregulowaniami art. 8 ust. 1 w zw. z art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, które określają formy funkcjonowania jednostek sektora finansów publicznych oraz postanowieniami zarządzenia nr 55/2010 Wójta Gminy Brójce z dnia 6 września 2010 roku w sprawie likwidacji gospodarstwa pomocniczego o nazwie „Gminny Zakład Komunikacji - Gospodarstwo Pomocnicze Urzędu Gminy w Brójcach”, w których określono likwidację gospodarstwa pomocniczego z dniem 31 grudnia 2010 roku.
3. Zarządzeniem nr 30/2011 z dnia 31 maja 2011 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu kontroli zarządczej Wójt Gminy Brójce ustalił, że kontrola instytucjonalna prowadzona jest, między innymi poprzez kontrole Regionalnej Izby Obrachunkowej i Najwyższej Izby Kontroli, w sytuacji, gdy jednostki te prowadzą działania kontrolne na zlecenie organu wykonawczego samorządu, a także poprzez komórkę kontroli wewnętrznej na zasadach określonych regulaminem kontroli wewnętrznej. Stwierdzono jednak, że Regulaminu takiego nie wprowadzono, a samodzielne stanowisko ds. zamówień publicznych i kontroli wewnętrznej, wyszczególnione w Regulaminie Organizacyjnym, w okresie objętym kontrolą nie funkcjonowało, zaś zadań w zakresie kontroli wewnętrznej nie zawarto w zakresie czynności i nie powierzono żadnemu z pracowników Urzędu, co wskazuje na nieprawidłowe określenie procedur i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej. Ponadto ww. zarządzeniem nr 30/2011 Wójta Gminy Brójce z dnia 31 maja 2011 roku określono, że zasady oceny i identyfikacji ryzyka ustalone zostaną odrębnym zarządzeniem Wójta, którego to zarządzenia nie wprowadzono, analogicznie jak powołanego w zarządzeniu Kodeksu etyki pracownika samorządowego.
4. Realizację zadań z zakresu kontroli finansowej i zarządczej w odniesieniu do jednostek organizacyjnych powierzono umowami o dzieło: nr 3/2015 z dnia 14 grudnia 2015 roku i nr 1/2016 z dnia 8 lutego 2016 roku. Dokonana przez kontrolujące analiza czynności przeprowadzonych na podstawie ww. umów wykazała, że nie zostały one zrealizowane w pełnym zakresie, zaś wynagrodzenie wypłacono w pełnej wysokości określonej każdą z umów. Ponadto, nie zarejestrowano wpływu do Urzędu Gminy Brójce rachunków stanowiących podstawę dokonania ww. wydatków, co nie było zgodne z § 40 i § 42 ust. 2 w zw. z § 7 ust. 6 Instrukcji kancelaryjnej, stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 roku w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów

zakładowych (Dz. U. nr 14, poz. 67), a dokumenty te nie spełniały wymogów dowodu księgowego określonych *Instrukcją sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Gminy Brójce*, wprowadzoną zarządzeniem Wójta Gminy nr 92/2014 z dnia 31 grudnia 2014 roku w sprawie wprowadzenia instrukcji sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Gminy Brójce.

5. Jednostka nie zrealizowała wniosków pokontrolnych, skierowanych przez Prezesa RIO w Łodzi do Wójta Gminy Brójce w wyniku kompleksowej kontroli gospodarki finansowej i zamówień publicznych w Gminie Brójce za lata 2010 – 2011, przeprowadzonej w okresie od 7 maja do 14 czerwca 2012 roku, w zakresie: dostosowania uregulowań wewnętrznych dotyczących kontroli finansowej do zapisów art. 59 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (obecnie tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.); dostosowania zasad prowadzenia rachunkowości w zakresie konta 221 do uregulowań rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity Dz.U. z 2013 roku, poz. 289 ze zm.); terminowego regulowania zobowiązań, zgodnie z zapisami art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych; uchwalenia zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy, czego obowiązek wynikał z art. 21 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tekst jednolity Dz.U. z 2014 roku, poz. 150 ze zm.).
6. Zasady rachunkowości obowiązujące w kontrolowanej jednostce, wynikające z uregulowań wewnętrznych wprowadzonych zarządzeniami Wójta Gminy Brójce, nie zawierały wszystkich elementów wymaganych przez art. 10 ust.1 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 1047.), wskutek braku określenia dat rozpoczęcia użytkowania stosowanych programów.
7. Ewidencję analityczną środków trwałych (w tym dotycząca grupy 0) jednostka prowadziła z wykorzystaniem programu komputerowego ŚRODKI TRWAŁE firmy SPUTNIK, co nie było zgodne z postanowieniami zarządzenia nr 89/2011 Wójta Gminy Brójce z dnia 30 grudnia 2011 roku w sprawie zasad prowadzenia ewidencji gruntów stanowiących własność, współwłasność lub będących w użytkowaniu wieczystym gminy oraz Skarbu Państwa zmienionego zarządzeniem nr 8/2016 z dnia 12 lutego 2016 roku, które określały, że ewidencja analityczna gruntów powinna być prowadzona przez Zespół ds. Gospodarki Przestrzennej Urzędu Gminy Brójce z wykorzystaniem programu „Mienie 2+EWOPIS4 konwerter” na zasadach określonych ww. zarządzeniem.

W zakresie ewidencji księgowej i sprawozdawczości

1. Zwrotu 70% zabezpieczenia należytego wykonania umowy wniesionego zgodnie z umową nr 12/PN/2015 z dnia 27 lutego 2015 roku, zawartą pomiędzy Gminą Brójce a Zakładem Robót Elektrycznych Dyonizy Okrasa, w kwocie 2.337,00 zł, dokonano na podstawie pisma nr GP.7013.4.20.2014.PG z dnia 8 kwietnia 2015 roku oraz protokołu końcowego odbioru robót, tj. zgodnie z zapisami § 7 pkt 7.2.1 ww. umowy. Przelewu na rachunek bankowy wykonawcy dokonano w wymaganym terminie, bez

naliczenia i przekazania odsetek, co było niezgodne z art. 148 ust. 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r., poz. 2164 ze zm.), który określa, że zabezpieczenie należytego wykonania robót wniesione w pieniądzu, zamawiający przechowuje na oprocentowanym rachunku bankowym i zwraca je z odsetkami wynikającymi z umowy rachunku bankowego, na którym było ono przechowywane, pomniejszone o koszt prowadzenia tego rachunku oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wykonawcy.

2. W sprawozdaniu Rb-27S - z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego, według stanu na dzień 31 grudnia 2015 rok (sporządzone w dniu 19 lutego 2016 roku, z korektą nr 1 z dnia 2 marca 2016 roku) wykazano wykonanie dochodów w kwocie 20.442.834,92 zł. Kwota ta była niezgodna z wysokością obrotów za 2015 rok strony Ma konta 901, która stanowiła wartość 20.519.914,05 zł. Zgodnie z wyjaśnieniami rzeczowo właściwego pracownika, powyższe wynikało z pomniejszenia obrotów konta 901 o kwotę 77.079,13 zł, którą stanowiły: kwota 66.915,75 zł - środki zwrócone do Starostwa Powiatowego w Łodzi oraz do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego, kwota 10.163,38 zł - zwroty dokonane w trakcie roku 2015 do Krajowego Biura Wyborczego i Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego. Powyższe wyjaśnienie oraz analiza zapisów ewidencji księgowej w tym zakresie wskazują na niewłaściwe ewidencjonowanie operacji zwrotu środków niewykorzystanych dotacji i nieprawidłowe zapisy na koncie 901 „Dochody budżetu”, które zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, służy do ewidencji dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Na stronie Wn konta 901 ujmuje się przeniesienie, w końcu roku, sumy dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego na konto 961, zaś na stronie Ma konta 901 ujmuje się dochody budżetu: na podstawie sprawozdań budżetowych jednostek budżetowych, w korespondencji z kontem 222; na podstawie sprawozdań innych organów w zakresie dochodów budżetów jednostek samorządu terytorialnego, w korespondencji z kontem 224; z tytułu rozrachunków z innymi budżetami za dany rok budżetowy, w korespondencji z kontem 224; z innych tytułów, w szczególności subwencji i dotacje, w korespondencji z kontem 133; pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, w korespondencji z kontem 133; pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, w korespondencji z kontem 133. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 901 powinna umożliwiać ustalenie stanu poszczególnych dochodów budżetu według podziałek planu finansowego. Saldo Ma konta 901 oznacza sumę dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego za dany rok i pod datą ostatniego dnia roku budżetowego saldo konta 901 przenosi się na konto 961. W myśl ww. rozporządzenia - operacje w zakresie dotacji na zadania zlecone winny być ujmowane w księgach rachunkowych organu na kontach: Wn 133, Ma 901 - wpływ dotacji, Wn 223, Ma 133 przekazanie środków na wydatki do jednostki realizującej zadanie, Wn 133, Ma 223 oraz Wn 901, Ma 224 - wpływ na rachunek bankowy niewykorzystanej dotacji, następnie zapis memoriałowy na koncie 901, tj. Wn 901, Ma 901 w wartości ujemnej, Wn 224, Ma 133 - przekazanie na rachunek bankowy dysponenta.
3. W sprawozdaniach Rb-27S i Rb-PDP za 2014 i 2015 rok nie ujęto skutków finansowych obniżenia górnych stawek podatkowych w podatku od środków

transportowych od pojazdów stanowiących własność Gminy Brójce. Z dokonanych przez kontrolujące ustaleń wynikało, że Urząd Gminy w Brójcach nie składał deklaracji na podatek od środków transportowych będących własnością Gminy, zaś z ewidencji środków trwałych wynikało, że Gmina była właścicielem pojazdów użytkowanych przez jednostki ochotniczych straży pożarnych i innych pojazdów podlegających opodatkowaniu podatkiem od środków transportowych - między innymi autobusów. Ze złożonych w trakcie kontroli RIO w Łodzi deklaracji na podatek od środków transportowych wynikało, że pojazdy użytkowane przez ochotnicze straże pożarne stanowiły wyłącznie pojazdy specjalne podlegające zwolnieniu z opodatkowania na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity Dz.U. z 2014 r., poz. 849 ze zm.), a na terenie Gminy nie funkcjonowały pojazdy podlegające zwolnieniu z opodatkowania podatkiem od środków transportowych na podstawie zapisów uchwały Rady Gminy Brójce nr XXXIX/236/2009 z dnia 10 listopada 2009 roku ze zmianą wynikającą z uchwały nr XL/249/2009 z dnia 14 grudnia 2009 roku. Ponadto ustalono, że Gmina w okresie objętym kontrolą była właścicielem ośmiu autobusów, których nie opodatkowano, a organ podatkowy nie wykazał w sprawozdaniach Rb-27S i Rb-PDP za lata 2014 i 2015 skutków obniżenia górnych stawek w podatku od środków transportowych od osób prawnych w odniesieniu do ww. pojazdów, co wskazuje na sporządzenie ww. sprawozdań niezgodnie z uregulowaniami § 3 ust. 1 i § 8 załącznika nr 39 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. poz. 119 ze zm.). Wyliczone przez kontrolujące, na podstawie danych jednostki, niewykazane w sprawozdaniach skutki finansowe obniżenia górnych stawek podatkowych w podatku od środków transportowych od osób prawnych za 2014 rok wyniosły 5.225,18 zł, a za 2015 rok – 5.724,08 zł. W trakcie kontroli jednostka podjęła działania mające na celu prawidłowe wyliczenie skutków finansowych obniżenia górnych stawek w podatku od środków transportowych, które wykazano w sprawozdaniu Rb-27S sporządzonym według stanu na 30 czerwca 2016 roku.

4. W bilansie organu z wykonania budżetu, sporządzonym według stanu na 31 grudnia 2014 roku, w poz. I.1.2 aktywów wykazano w ramach pozostałych środków pieniężnych również środki w kwocie 8.827,35 zł stanowiące część salda strony Ma konta 909. Zgodnie z wyciągiem z rachunku bankowego prowadzonego dla lokaty według stanu na 31 grudnia 2014 roku oraz potwierdzeniem sald według stanu na 31 grudnia 2014 roku, stan środków na rachunku bankowym stanowił kwotę 508.827,05 zł, z których 500.000,00 zł (kwota lokaty) ujęto w bilansie jako środki własne, zaś kwotę przekazanych przez bank odsetek od tej lokaty, stanowiącą na 31 grudnia 2014 roku 8.827,35 zł, ujęto w sprawozdaniu w ramach poz.I.1.2 Pozostałe środki pieniężne i po stronie pasywów w poz. III Inne pasywa, gdzie wykazano sumę salda Ma konta 909 (stanowiącą ww. kwotę odsetek i kwotę subwencji). Zaewidencjonowanie na koncie 909 przekazanej na rachunek bankowy kwoty odsetek od lokaty naruszało przepisy rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, gdyż kwota ta stanowiła dochód roku 2014, w którym środki te zostały przekazane na rachunek bankowy. Powinna ona zostać zaewidencjonowana na podstawie wyciągu bankowego na kontach organu: wpływ środków Wn 133 Ma 240, przekazanie

na rachunek bankowy jednostki: Ma 240 Wn 133, wpływ na rachunek bankowy Urzędu Wn 130 Ma 221 i Wn 221 Ma 720 oraz przekazanie na rachunek bankowy organu na podstawie jednostkowego sprawozdania Rb-27S z zaewidencjonowaniem na kontach Wn 133 Ma 901. W konsekwencji, wyliczona na podstawie danych wykazanych w bilansie kwota wolnych środków nie była zgodna z wartością wykazaną w sprawozdaniu budżetowym Rb-NDS za I kwartał 2015 roku w poz. D.16, gdzie kwotę wolnych środków zaniżono o 8.827,35 zł. Powyższe wynikało z opisanego wyżej nieprawidłowego zaewidencjonowania dochodu Gminy i nie wykazania go w jednostkowym sprawozdaniu budżetowym Urzędu Rb-27S, sporządzonym według stanu na 31 grudnia 2014 roku, a w konsekwencji – w zbiorczym sprawozdaniu budżetowym Rb-27S za 2014 rok.

5. W bilansie sporządzonym według stanu na 31 grudnia 2014 roku dla Urzędu Gminy Brójce, w poz. *A.II.1 - Środki trwałe* aktywów - budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (grupy 1 i 2) wykazano wartość 9.029.199,89 zł, która nie była zgodna z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej (wartość brutto w kwocie 14.957.268,52 zł minus umorzenie stanowiące część salda konta 071 w kwocie 5.719.194,65 zł). Zgodnie z ewidencją analityczną wartość bilansowa środków trwałych w tych grupach stanowiła 9.238.073,89 zł. Jak wynikało z wyjaśnienia merytorycznego pracownika oraz okazanych dokumentów, różnica w kwocie 208.874,00 zł między ewidencją księgową a wartościami wykazanymi w bilansie, w zakresie *poz. A.II.1.2*, stanowiła wartość środków trwałych wykazanych w sporządzonym odrębnie bilansie pod nazwą „Wsparcie przyszkolnych oddziałów przedszkolnych”, w którym nie uwzględniono umorzenia naliczonego od ww. środków trwałych, zaksięgowanego i ujętego w bilansie Urzędu Gminy. W bilansie jednostki budżetowej „Wsparcie przyszkolnych oddziałów przedszkolnych” sporządzonym w dniu 31 marca 2015 roku wg. stanu na 31 grudnia 2014 roku wykazano wartość środków trwałych w wielkości brutto, bez uwzględnienia umorzenia. Wskazać należy, że prowadzenie, w celu wyodrębnienia wydatków dotyczących danego zadania, odrębnego rejestru nie stanowi podstawy sporządzenia odrębnych sprawozdań finansowych. Wykazanie opisanych wyżej wielkości nie było zgodne z uregulowaniami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którymi - sprawozdanie finansowe składające się z bilansu, rachunku zysków i strat i zestawienia zmian w funduszu ma na celu rzetelne przedstawienie sytuacji finansowej danego podmiotu jako całości i sporządzane jest na podstawie ewidencji księgowej.
6. W pasywach bilansu Urzędu Gminy Brójce według stanu na 31 grudnia 2014 roku w *poz. C. - Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania*, w *poz. C.II.5 Pozostałe zobowiązania*, w ramach kwoty 36.253,17 zł wykazano stanowiącą saldo Ma konta 240-1 wartość 7.088,17 zł, którą w części stanowiły środki stanowiące odsetki na rachunku bankowym depozytów, nieprzekazane wykonawcom, w odniesieniu do których dokonano zwrotu zabezpieczenia. Odsetki od zwróconych środków stanowiących zabezpieczenie jednostka była zobowiązana przekazać wykonawcom w dacie zwrotu zabezpieczeń należytego wykonania umów, co wynikało z uregulowań art. 148 ust. 5 ustawy Prawo zamówień publicznych, zgodnie z którymi - zabezpieczenie należytego wykonania robót wniesione w pieniądzu, zamawiający przechowuje na oprocentowanym rachunku bankowym i zwraca je z odsetkami wynikającymi

z umowy rachunku bankowego, na którym było ono przechowywane, pomniejszone o koszt prowadzenia tego rachunku oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wykonawcy.

7. W ramach planowanych i zrealizowanych dochodów z majątku Gminy Brójce, w § 0870 stosownego działu klasyfikacji budżetowej ujmowano wpływy ze sprzedaży składników majątkowych, w tym również wpływy z tytułu odpłatnego nabycia nieruchomości. Sposób zaklasyfikowania dochodów z tytułu zbycia nieruchomości naruszał uregulowania rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2014 r., poz. 1053 ze zm.) zgodnie z którymi - wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości należało klasyfikować w § 077.

W zakresie dochodów z tytułu podatków

1. Jednostka nie dokonywała zapisów operacji w zakresie rozrachunków z inkasentami z tytułu pobieranych przez nich podatków na koncie 991, pomimo uregulowań dotyczących przedmiotowego konta, zawartych w zarządzeniu nr 106/2010 Wójta Gminy Brójce z dnia 31 grudnia 2010 roku w sprawie zasad rachunkowości oraz planu kont dla organu podatkowego Gminy Brójce. Powyższym zaniechaniem naruszono także przepisy § 12 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 roku w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. nr 208, poz. 1375), zgodnie z którymi - do ewidencji rozliczeń z tytułu inkasa służy konto pozabilansowe 991.
2. Uchwałę Rady Gminy Brójce nr LXIV/340/2014 z dnia 13 listopada 2014 roku w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości przesłano do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi w dniu 24 listopada 2014 roku, z naruszeniem przepisów art. 90 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, zgodnie z którym - wójt obowiązany jest do przedłożenia wojewodzie oraz, w zakresie nadzoru regionalnej izby obrachunkowej, uchwał rady gminy w ciągu 7 dni od dnia ich podjęcia.
3. Na podstawie deklaracji na podatek od nieruchomości od osób prawnych złożonych w 2014 roku stwierdzono przypadki nieprawidłowości w zakresie prowadzenia szczegółowych kont podatników, dotyczące dokonywania przypisu podatku pod inną datą niż data złożenia deklaracji. Nieprawidłowości dotyczyły podatnika (...) ², na którego koncie podatkowym organ dokonał przypisu w ewidencji księgowej w dniu 31 stycznia 2014 roku w okolicznościach, gdy deklarację złożono w dniu 3 lutego 2014 roku oraz podatnika (...) ³, na którego koncie podatkowym organ dokonał przypisu w

² Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

³ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

ewidencji księgowej w dniu 31 stycznia 2014 roku w okolicznościach, gdy deklarację złożono w dniu 4 lutego 2014 roku. Analogiczne nieprawidłowości w zakresie prowadzenia szczegółowych kont podatników stwierdzono na podstawie wszystkich decyzji wymiarowych (objętych próbą kontroli) na podatek od nieruchomości od osób fizycznych, wystawionych w 2014 i 2015 roku. Organ podatkowy dokonywał w ewidencji przypisu podatku pomimo niedoręczenia decyzji ustalającej wysokość zobowiązania podatkowego. Powyższe stanowiło naruszenie przepisów § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z którym - do udokumentowania przypisów służą deklaracje w rozumieniu art. 3 pkt 5 Ordynacji podatkowej, z których wynika zobowiązanie podatkowe.

4. Stwierdzono, że działania windykacyjne organu podatkowego w odniesieniu do zalegających z opłatami podatku od nieruchomości od osób fizycznych i osób prawnych oraz podatku od środków transportowych były prowadzone niesystematycznie. Stwierdzono brak podejmowania działań lub podejmowanie tych działań ze znaczną zwłoką. W odniesieniu do podatników zalegających z opłatami podatku od nieruchomości od osób fizycznych, większość tytułów wykonawczych wystawiono dopiero w trakcie prowadzonej przez inspektorów RIO w Łodzi kontroli. Powyższe zaniechania lub podejmowanie działań windykacyjnych ze znaczną zwłoką stanowiły naruszenie przepisów: [1] rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 roku w sprawie wykonywania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. nr 137, poz. 1541 ze zm. - obowiązującego do dnia 20 maja 2014 roku), w którego § 3 ust. 1 określono, że po upływie terminu płatności danego zobowiązania powinno być wystawione dłużnikowi upomnienie, określające termin jego zapłaty, a w myśl § 5 ust. 1 cytowanego rozporządzenia - po bezskutecznym upływie terminu określonego w upomnieniu powinien być wystawiony tytuł wykonawczy; [2] rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 maja 2014 roku w sprawie trybu postępowania wierzycieli należności pieniężnych przy podejmowaniu czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 656 - obowiązującego od dnia 20 maja 2014 roku), zgodnie z którym (§ 5) wierzyciel niezwłocznie doręcza zobowiązanemu upomnienie, w przypadku, gdy łączna wysokość należności pieniężnych wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia w terminie należności pieniężnej przekroczy dziesięciokrotność kosztów upomnienia albo, gdy okres do upływu terminu przedawnienia należności pieniężnej jest krótszy niż 6 miesięcy.

W zakresie dochodów z majątku

1. Wójt Gminy Brójce nie sporządził planu wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości, co było wymagane przez art. 23 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 1774 ze zm.).
2. Koszty nabycia w 2015 roku działki o numerze ewidencyjnym 60/5, w obrębie 2 Bukowiec, o powierzchni 0,0397 ha, wynikające z faktury nr 127/2015 z dnia 1 października 2015 roku wystawionej przez Kancelarię Notarialną w Łodzi w kwocie 1.171,16 zł pobranej z tytułu opłat sądowych, wniosku wieczystoksięgowego, wypisów i taksy notarialnej, zaewidencjonowano na kontach jednostki: Wn 402-430 Ma 201-148 Ma 998 i Wn 201-148 Ma 130-2 - z klasyfikacją budżetową dział 750, rozdział 750023,

§ 4300, tj. w wydatkach bieżących. Nie zostały one uwzględnione w wartości środka trwałego. Nieujęcie w wartości środka trwałego kosztów jego pozyskania było niezgodne z zasadami rachunkowości wynikającymi z art. 28 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym - środki trwałe wycenia się według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, a cena nabycia, to cena zakupu obejmująca kwotę należną sprzedającemu powiększoną o koszty bezpośrednio związane z zakupem, a w przypadku środka trwałego przyjętego nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny - jego wyceny dokonuje się według ceny sprzedaży takiego samego lub podobnego przedmiotu. W opisywanym przypadku wartość przedmiotu darowizny została określona protokołem uzgodnień i aktem notarialnym i winna zostać powiększona o opisane wyżej koszty notarialne. Nabycie działki o numerze ewidencyjnym 60/5 w obrębie 2 Bukowiec nie zostało odnotowane w ewidencji analitycznej i syntetycznej środków trwałych prowadzonej przez Urząd Gminy Brójce, co wskazuje na nieodzwierciedlanie w księgach rachunkowych jednostki rzeczywistego stanu jej majątku. Brak zaewidencjonowania i w konsekwencji wykazania w majątku Gminy Brójce nabytego środka trwałego świadczy o naruszeniu zasad rachunkowości określonych uregulowaniami art. 24 ustawy o rachunkowości, tj. nierzetelnym i niebieżącym dokonywaniu zapisów w księgach rachunkowych. Zgodnie z powołanym wyżej przepisem prawa - księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco, przy czym księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty oraz za prowadzone bieżąco, jeżeli pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych sprawozdań. Nie odnotowanie w urządzeniach księgowych jednostki nabycia opisywanego gruntu pozostawało w sprzeczności również z obowiązującymi w Urzędzie Gminy Brójce uregulowaniami wewnętrznymi, określonymi zarządzeniem nr 104/2010 Wójta Gminy Brójce z dnia 31 grudnia 2010 roku w sprawie zasad prowadzenia rachunkowości, zarządzeniem nr 60/2011 z dnia 30 września 2011 roku w sprawie zatwierdzenia i wprowadzenia do użytku wewnętrznego instrukcji w sprawie gospodarki majątkiem trwałym, inwentaryzacji majątku i zasad odpowiedzialności za powierzone mienie oraz zarządzeniem nr 89/2011 Wójta Gminy Brójce z dnia 30 grudnia 2011 roku w sprawie zasad prowadzenia ewidencji gruntów stanowiących własność i współwłasność lub będących w użytkowaniu wieczystym gminy oraz Skarbu Państwa.

3. W zakresie dokonanej przez Gminę Brójce darowizny kontrolujące ustaliły, że darowana z przeznaczeniem pod powiększenie istniejącego cmentarza nieruchomość, oznaczona numerem ewidencyjnym 76/12, została wyodrębniona w wyniku podziału działki gruntu o numerze ewidencyjnym 76/1, położonej w obrębie Stefanów. Prowadzona w ramach ewidencji analitycznej środków trwałych karta ww. środka trwałego nie zawierała danych określających powierzchnię, numer ewidencyjny oraz informacji o podziale i zbyciu części nieruchomości. Zbycia działki gruntu numerze ewidencyjnym 76/12, o pow. 1,1404 ha, nie odnotowano w ewidencji analitycznej oraz syntetycznej. Powyższe wskazuje na prowadzenie ksiąg rachunkowych jednostki z naruszeniem zasad określonych w art. 24 ust. 1 i 5 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którymi - księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie (tj. dokonane w nich zapisy winny odzwierciedlać stan rzeczywisty), bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco, a księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie, między innymi, obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych.

4. W wyniku analizy danych zawartych w *Informacji o stanie mienia komunalnego za okres od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku*, wartości wynikających z ewidencji księgowej i wielkości wykazanych sprawozdaniu Rb-27S wg. stanu na 31 grudnia 2015 roku, stwierdzono, że w 2015 roku dokonano sprzedaży majątku Gminy w zakresie działek gruntu o łącznej powierzchni 0,3736 ha, co nie było zgodne z danymi wykazanymi w części *Dane o zmianach w stanie mienia komunalnego, ww. Informacji o stanie mienia komunalnego za okres od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku*, gdzie wykazano sprzedaż nieruchomości o powierzchni 0,1672 ha. *Dane o dochodach uzyskanych z tytułu prawa własności* zawarte w *Informacji o stanie mienia komunalnego za okres od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku*, określały kwotę uzyskaną z tytułu sprzedaży nieruchomości w wysokości 79.878,20 zł, która nie była zgodna z zapisami ewidencji księgowej i sprawozdaniem Rb-27S sporządzonym wg. stanu na 31 grudnia 2015 roku, gdzie dochody z tytułu sprzedaży nieruchomości wykazano na kwotę 209.259,20 zł. Powyższa niespójność danych zawartych w informacji sporządzonej zgodnie z dyspozycją art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych i danych wynikających z ewidencji księgowej, wskazuje na niewłaściwe funkcjonowanie mechanizmów kontroli zarządczej, polegające na braku weryfikacji danych zawartych w ewidencji analitycznej i syntetycznej prowadzonej przez poszczególne komórki organizacyjne Urzędu Gminy.
5. Analiza dokumentacji dotyczącej sprzedaży nieruchomości stanowiących własność Gminy Brójce wykazała, że zbycia w 2014 roku w trybie przetargu ustnego nieograniczonego nieruchomości położonej w obrębie Bukowiec, obejmującej działki o numerach ewidencyjnych 205/1 o powierzchni 0,1633 ha i 206/95 o powierzchni 0,1418 ha, nie odnotowano w księgach rachunkowych Urzędu Gminy Brójce, co - zgodnie z wyjaśnieniem Skarbnika Gminy, wynikało z faktu niewprowadzenia ww. nieruchomości do ewidencji analitycznej i syntetycznej środków trwałych Gminy Brójce. Nieujęcie w ewidencji księgowej jednostki działek gruntu stanowiących własność Gminy oraz zmniejszenia wartości majątku Gminy wobec dokonanej sprzedaży naruszało zasady określone uregulowaniami 24 ust. 1 i 5 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którymi - księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco, a księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie, między innymi, obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych.
6. W odniesieniu do nieruchomości obejmującej działki o numerach ewidencyjnych 430/22 o powierzchni 0,1249 ha i 432/8 o powierzchni 0,0815 ha w obrębie Bukowiec, zbytych w trybie przetargu nieograniczonego, stwierdzono:
 - operatem szacunkowym sporządzonym w dniu 12 sierpnia 2015 roku rzeczoznawca majątkowy o numerze uprawnień 26 określił odrębnie wartość rynkową położonych w obrębie 2 Bukowiec: działki gruntu o numerze ewidencyjnym 430/22 na 77.500,00 zł i o numerze ewidencyjnym 432/8 na 50.600,00 zł. Rzeczoznawca nie dokonał oszacowania nieruchomości, lecz poszczególnych działek gruntu wchodzących w jej skład, co nie było zgodne z art. 156 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami, który określa, że rzeczoznawca majątkowy sporządza na piśmie (w formie operatu szacunkowego) opinię o wartości nieruchomości,
 - zarządzeniem nr 96/2015 z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ogłoszenia ustnego przetargu nieograniczonego na sprzedaż nieruchomości

stanowiącej własność Gminy Brójce, Wójt Gminy Brójce wskazał błędnie datę publikacji miejsca i warunków uczestnictwa w przetargu, zaś *Informacja o wyniku przetargu* sporządzona zgodnie z wymogami § 12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 roku w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (tekst jednolity Dz.U. z 2014 r., poz. 1490) zawierała nieprawidłowe dane o liczbie osób dopuszczonych do przetargu,

- zbycia opisanej nieruchomości nie odnotowano w księgach rachunkowych Urzędu Gminy Brójce, co wynikało z jej nieujęcia w ewidencji księgowej, a powyższe stanowiło naruszenie uregulowań ustawy o rachunkowości, w której art. 24 ust. 1 i 5 określono, że księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco, zaś księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie, między innymi, obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych.
7. Analiza terminowości dokonywania opłat z tytułu użytkowania wieczystego wykazała, że od wpłat za 2014 rok: dokonanej z dwudniowym opóźnieniem nie naliczono i nie pobrano odsetek w kwocie 0,14 zł, dokonanej w dniu 21 sierpnia 2014 roku naliczono i pobrano odsetki w nieprawidłowej wysokości 31,88 zł, podczas gdy należne odsetki stanowiły kwotę 28,34 zł. W odniesieniu do opłat za 2015 rok, od nieterminowych wpłat pobrano odsetki w nieprawidłowych kwotach: w wysokości 4,12 zł (wpłata z dnia 19 maja 2015 roku), podczas gdy wysokość należnych odsetek stanowiła 4,22 zł, od wpłaty dokonanej w dniu 10 września 2015 roku w wysokości 37,96 zł, podczas gdy należne odsetki stanowiły 25,44 zł, zaś od wpłaty dokonanej w dniu 5 maja 2015 roku nie naliczono i nie pobrano odsetek w należnej kwocie 16,59 zł. Ponadto w wyniku kontroli terminowości uiszczania wpłat z tytułu czynszu najmu lokali użytkowych za lata 2014 - 2015 ustalono, że od wpłat nieterminowo dokonanych przez najemcę o numerze kartoteki 10040 nie pobrano odsetek w kwocie 0,73 zł z tytułu nieterminowej wpłaty czynszu za listopad 2014 roku i w kwocie 0,73 zł za grudzień 2014 roku, zaś dokonana przez kontrolującą analiza terminowości uiszczania wpłat z tytułu czynszu najmu lokali mieszkalnych za lata 2014 - 2015 wykazała, że od najemcy o numerze kartoteki 10004, który wpłat nie dokonywał w pełnej należnej kwocie za maj, czerwiec, lipiec i sierpień 2014 roku, nie pobrano odsetek w łącznej kwocie 45,48 zł.
8. Analiza prawidłowości trybu zawarcia umowy dzierżawy z dnia 31 października 2013 roku, obowiązującej od dnia 1 listopada 2013 roku do dnia 31 października 2016 roku, dotyczącej zabudowanego gruntu stanowiącego działki o numerach ewidencyjnych 99/2, 100 i 101/3 w miejscowości Wola Rakowa oraz umowy najmu lokalu użytkowego o pow. 27,47 m², położonego w Kurowicach przy ul. Pabianickiej 10, zawartej w dniu 31 października 2014 roku na okres do dnia 31 października 2017 roku wykazała, że nie sporządzono i nie upubliczniono wykazów nieruchomości przeznaczonych do wydzierżawienia i oddania w najem, czego wymóg wynikał z zapisów art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Zgodnie z powołanym przepisem - właściwy organ sporządza i podaje do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży, do oddania w użytkowanie wieczyste, użytkowanie, najem lub dzierżawę, a wykaz ten wywiesza się na okres 21 dni w siedzibie właściwego urzędu, informację o wywieszeniu wykazu podając do publicznej wiadomości przez ogłoszenie w prasie lokalnej oraz w

inny sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, a także na stronach internetowych właściwego urzędu.

Ponadto, w wykazie nieruchomości przeznaczonej do wynajęcia poprzedzającym podpisanie umowy najmu lokalu użytkowego o pow. 123,80 m², położonego w Bukowcu przy ul. Rokicińskiej 129, zawartej w dniu 7 października 2015 roku na okres do dnia 30 września 2018 roku określono nieprawidłową powierzchnię przedmiotu najmu, nie wskazano wysokości opłat z tytułu najmu oraz zasad aktualizacji opłat, z czego wynika, że przedmiotowy wykaz nie zawierał wszystkich elementów wymaganych przez art. 35 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

9. W zakresie uregulowań dotyczących mieszkaniowego zasobu Gminy, kontrolujące ustaliły, że:
- Rada Gminy Brójce nie uchwaliła wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, czego wymóg wynikał z uregulowań art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tekst jednolity Dz.U. z 2014 r., poz. 150 ze zm.),
 - Rada Gminy Brójce nie ustaliła zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, do czego zobowiązana była uregulowaniami art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.
 - nieustalenie przez Radę Gminy Brójce zasad polityki czynszowej oraz zasad stosowania obniżek czynszu w stosunku do najemców o najniższych dochodach będących - zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 4 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego - elementami wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, skutkowało nie podjęciem przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwały będącej podstawą stosowania obniżek czynszu naliczonego według obowiązujących stawek w stosunku do najemców o niskich dochodach, co było niezgodne z uregulowaniami art. 7 ust. 2 ww. ustawy,
 - brak ustaleń w zakresie zasad polityki czynszowej skutkowało nieustaleniem przez Wójta Gminy Brójce stawki bazowej czynszu za lokale mieszkalne, czego obowiązek wynikał z uregulowań art. 8 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego oraz ustalaniem czynszu najmu lokali mieszkalnych na podstawie uchwały nr XIV/86/00 Rady Gminy w Brójcach z dnia 28 kwietnia 2000 roku w sprawie wysokości stawki czynszu regulowanego za najem lokali mieszkalnych, podjętej na podstawie ustawy z dnia 2 lipca 1994 roku o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych (tekst jednolity z 1998 roku, Dz.U. nr 120, poz. 787), która utraciła moc z dniem 10 lipca 2001 roku,
 - określona przez organ stanowiący stawka 1,20 zł/m² miesięcznie będąca stawką bazową czynszu regulowanego podlegającą obniżeniu z uwzględnieniem określonych uchwałą czynników obniżających była nieprawidłowo stosowana przez Wójta Gminy w odniesieniu do wszystkich lokali mieszkalnych, bez względu na ich położenie, wyposażenie i standard, tj. czynniki obniżające wartość użytkową lokalu uwzględniane przy ustalaniu miesięcznej indywidualnej stawki czynszu, co było niezgodne z zapisami powołanej wyżej uchwały Rady Gminy Brójce, jak również uregulowaniami art. 7 ust. 1 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,

10. Analiza procedury zawarcia umów najmu lokali mieszkalnych wykazała, że umowę najmu lokalu mieszkalnego zlokalizowanego na działce nr 93 w Pałczewie 34b zawarto na czas określony, do dnia 30 września 2018 roku, co pozostawało w sprzeczności z uregulowaniami art. 5 ust. 2 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, który określa, że umowa o odpłatne używanie lokalu wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu gminy lub innych jednostek samorządu terytorialnego, z wyjątkiem lokalu socjalnego lub lokalu związanego ze stosunkiem pracy, może być zawarta wyłącznie na czas nieoznaczony, chyba że zawarcia umowy na czas oznaczony żąda lokator. W opisanym przypadku najemca nie złożył takiego żądania.
11. Analiza dokumentacji dotyczącej naliczania opłat od właściciela lokalu we wspólnocie zarządzanej przez Urząd Gminy wykazała brak prowadzenia ewidencji pozaksięgowej kosztów zarządu nieruchomością wspólną oraz zaliczek uiszczanych na pokrycie tych kosztów, a także rozliczeń z innych tytułów na rzecz nieruchomości wspólnej, do czego zarząd zobowiązany był zapisami art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 roku o własności lokali (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r., poz. 1892). Na podstawie zapisów Protokołu zebrania wspólnoty mieszkaniowej i najemców lokali mieszkalnych w budynku w Woli Rakowej przy ul. Tuszyńskiej 6/8 - kontrolujące ustaliły, że w zebraniu, oprócz właścicieli lokali, wzięli udział również najemcy lokali mieszkalnych stanowiących zasób mieszkaniowy Gminy, którzy dobrowolnie wyrazili zgodę na ponoszenie opłaty na fundusz remontowy, co nie było zgodne z uregulowaniami ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, która w art. 9 określa zasady kształtowania stawki czynszu w lokalach mieszkalnych stanowiących publiczny zasób mieszkaniowy oraz niezależnych od właściciela opłat związanych z najmem.

W zakresie wydatków na wynagrodzenia

Na podstawie kontroli list wypłat wynagrodzeń, odpraw oraz ekwiwalentów za niewykorzystany urlop wypoczynkowy stwierdzono, że przedmiotowe dokumenty nie zawierały dekretacji księgowej, co stanowiło naruszenie art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym - dowód księgowy powinien zawierać co najmniej stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania.

W zakresie udzielenia zamówień publicznych

1. W przypadku udzielenia zamówienia publicznego na zadanie pn. *„Roboty budowlane polegające na dobudowie sal lekcyjnych i przedszkola do budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Bukowcu wraz z niezbędną infrastrukturą”* stwierdzono, że w § 10 ust. 10 pkt 2 umowy nr 53/PN/2014 z dnia 5 listopada 2014 roku, zawartej z wykonawcą, zamieszczono zapis stanowiący, że zamawiającemu przysługuje prawo odstąpienia od umowy w sytuacji ogłoszenia upadłości, likwidacji lub rozwiązania firmy wykonawcy. Analogicznie, w przypadku udzielenia zamówienia publicznego na zadanie pn. *„Roboty budowlane polegające na przebudowie i rozbudowie budynku Samodzielnego Publicznego ZOZ w Brójcach z siedzibą w Kurowicach przy ul. Pabianickiej 4 – I Etap”* stwierdzono, że w § 10 ust. 10 pkt 2 umowy nr 54/PN/2015 z dnia 19 sierpnia 2015 roku, zawartej z wykonawcą,

zamieszczono zapis stanowiący, że zamawiającemu przysługuje prawo odstąpienia od umowy w sytuacji ogłoszenia upadłości, likwidacji lub rozwiązania firmy wykonawcy. Powyższe naruszało art. 83 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku – Prawo upadłościowe (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 233 ze zm.), który stanowi, że nieważne są postanowienia umowy zastrzegające na wypadek ogłoszenia upadłości zmianę lub rozwiązanie stosunku prawnego, którego stroną jest upadły.

2. W zakresie opisu przedmiotu zamówienia publicznego na zadanie pn. *„Roboty budowlane polegające na przebudowie i rozbudowie budynku Samodzielnego Publicznego ZOZ w Brójcach z siedzibą w Kurowicach przy ul. Pabianickiej 4 – I etap”* stwierdzono przypadki opisywania elementów przedmiotu zamówienia poprzez nieuzasadnione wskazywanie producentów lub nazw rodzajowych związanych z konkretnym producentem w treści zamieszczonej na stronie internetowej zamawiającego dokumentacji projektowej, stanowiącej integralny element specyfikacji istotnych warunków zamówienia, zawierającej szczegółowy opis przedmiotu zamówienia. W opisie technicznym wykonania robót budowlanych w zakresie budowy ścian w części nowoprojektowanej wskazano, że: *„Projektuje się ścianki działowe w systemie suchej zabudowy wewnątrz firmy LAFARGE GIPS”*, natomiast w opisie technicznym doboru windy wskazano, że: *„Zaprojektowano windę elektryczną firmy WINDPOL 630 BM z maszynownią wbudowaną w szyb dźwigowy”*. Stwierdzone przypadki użycia do opisu przedmiotu zamówienia nazw producentów nie znajdowały uzasadnienia w specyfice przedmiotu zamówienia ze względu na wielość oferowanych na rynku materiałów służących do budowy ścianek działowych oraz wind elektrycznych z maszynownią wbudowaną w szyb dźwigowy. Powyższe stanowiło naruszenie art. 29 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych, zgodnie z którym - przedmiotu zamówienia nie można opisywać przez wskazanie znaków towarowych, patentów lub pochodzenia, chyba że jest to uzasadnione specyfiką przedmiotu zamówienia i zamawiający nie może opisać przedmiotu zamówienia za pomocą dostatecznie dokładnych określeń, a wskazaniu takiemu towarzyszą wyrazy "lub równoważny".
3. W przypadku zamówienia publicznego pn. *„Roboty budowlane polegające na przebudowie i rozbudowie budynku Samodzielnego Publicznego ZOZ w Brójcach z siedzibą w Kurowicach przy ul. Pabianickiej 4 – I Etap”*, należność wynikająca z faktury nr 7/2015/12 wystawionej przez wykonawcę w dniu 29 grudnia 2015 roku z tytułu zrealizowanego zadania inwestycyjnego, zapłacona została w dniu 31 grudnia 2015 roku, z naruszeniem zapisów § 8 ust. 1 umowy nr 54/PN/2015 z dnia 19 sierpnia 2015 roku, zgodnie z którymi: *„strony postanawiają, że rozliczenie robót objętych przedmiotem zamówienia nastąpi jednorazowo po całkowitym zakończeniu robót i spisaniu bezusterkowego protokołu odbioru końcowego robót i uzyskaniu pozwolenia na użytkowanie”*. Na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono, że Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego dla Powiatu Łódzkiego Wschodniego decyzją nr 14/U/2016 udzielił Gminie Brójce pozwolenia na użytkowanie przebudowanego obiektu w dniu 18 marca 2016 roku. Zatem złożenie faktury przez wykonawcę w dniu 29 grudnia 2015 roku i zapłata świadczenia wynikającego z przedmiotowej faktury przez Gminę Brójce w dniu 31 grudnia 2015 roku nastąpiły przed uzyskaniem wymaganego pozwolenia na użytkowanie, co było sprzeczne z zapisami zawartymi w ww. umowie.

W zakresie ewidencji majątku

1. Jednostka nie prowadziła ewidencji analitycznej gruntów w sposób i na zasadach określonych zarządzeniem nr 89/2011 Wójta Gminy Brójce z dnia 30 grudnia 2011 roku. Ewidencję zgodnie z ww. uregulowaniem winien prowadzić Zespół ds. Gospodarki Przestrzennej. Z wyjaśnienia Skarbnika Gminy oraz okazanej dokumentacji wynikało, że ewidencja analityczna gruntów prowadzona była w ramach ewidencji środków trwałych w programie komputerowym ŚRODKI TRWAŁE, a przedmiotowa ewidencja nie zawierała wszystkich danych wymaganych powołanym wyżej zarządzeniem nr 89/2011 Wójta Gminy Brójce z dnia 30 grudnia 2011 roku. Prowadzona przez jednostkę ewidencja analityczna nie umożliwiała zidentyfikowania osób lub komórek organizacyjnych, którym powierzono środki trwałe, co nie było zgodne z zasadami funkcjonowania ewidencji analitycznej prowadzonej do konta 011 określonymi zakładowym planem kont dla jednostki budżetowej, ustalonym zarządzeniem nr 104/2010 Wójta Gminy Brójce z dnia 31 grudnia 2010 roku w sprawie zasad prowadzenia rachunkowości.
2. Analiza dokumentacji stanowiącej podstawę dokonywania zapisów na koncie 011 dotyczących zwiększeń i zmniejszeń wartości majątku w 2015 roku wykazała przypadki nieterminowego dokonywania zapisów w ewidencji księgowej oraz niespełniania przez dokumenty stanowiące podstawę ich dokonania wymogów dowodu księgowego określonych uregulowaniami wewnętrznymi, tj.:
 - zaewidencjonowania środków trwałych dokonano na podstawie dowodów OT niezawierających wszystkich wymaganych danych, co stwierdzono na podstawie dowodów: OT nr 54/2015, OT nr 06/2015, OT nr 8/2015,
 - z naruszeniem terminów określonych pkt 2 rozdziału IV *Dokumentowanie operacji księgowych w zakresie majątku trwałego, Instrukcji sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Gminy Brójce* sporządzono rozliczenia kosztów inwestycji. Dowód OT 8/2015 wystawiono w dniu 26 czerwca 2015 roku, co nie było zgodne z terminem przekazania do użytkowania „Budowy oświetlenia ulicznego w Brójcach” określonym protokołem odbioru na 7 kwietnia 2015 roku. Powyższe miało wpływ na termin zaewidencjonowania środka trwałego i kwotę naliczonego umorzenia. Dowód OT 54/2015 przekazania z inwestycji „Przebudowy garażu na budynek kontroli pojazdów”, którą zakończono w 2013 roku zgodnie z zawiadomieniem o zakończeniu budowy z dnia 17 grudnia 2013 roku i potwierdzeniem przyjęcia zawiadomienia o zakończeniu budowy z dnia 30 grudnia 2013 roku, sporządzono w dniu 8 grudnia 2015 roku,
 - określenie środka trwałego przyjętego w wyniku rozliczenia zadania pn. „Przebudowa garażu na budynek kontroli pojazdów” było nieadekwatne do zakresu zrealizowanych robót, w wyniku których powstał nowy środek trwały (budowa budynku garażowego z kanałem i częścią socjalną), a dwuletnie opóźnienie w rozliczeniu i wprowadzeniu na stan środków trwałych przedmiotowego obiektu skutkowało nie naliczaniem za lata 2014 - 2015 umorzenia w rocznej wysokości 5.222,57 zł,
 - dowody LT stanowiące podstawę zmniejszenia wartości środków trwałych nie zawierały danych określonych wzorem dokumentu, co stwierdzono w odniesieniu do dowodu LT nr 4, który zatwierdzony został przez Wójta Gminy bez wskazania daty zaakceptowania wniosku komisji likwidacyjnej; LT 1/2015, w którym nie określono daty sporządzenia tego dokumentu przez komisję likwidacyjną oraz daty zatwierdzenia przez kierownika jednostki, zaś operację w oparciu o ww. dokument zawierający datę 28 maja 2015 roku zaewidencjonowano z dniem 31 grudnia 2015 roku.

Powyższe wskazuje na naruszenie zasad prowadzenia ewidencji składników majątkowych w urządzeniach księgowych wynikających z obowiązujących w jednostce uregulowań, tj. zasad prowadzenia rachunkowości określonych załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 104/2010 Wójta Gminy Brójce z dnia 31 grudnia 2010 roku; „Instrukcji w sprawie gospodarki majątkiem trwałym, inwentaryzacji majątku i zasad odpowiedzialności za powierzone mienie w Urzędzie Gminy Brójce”, stanowiącej załącznik nr 1 do zarządzenia nr 60/2011 Wójta Gminy Brójce z dnia 30 września 2011 roku; zarządzenia nr 92/2014 Wójta Gminy Brójce z dnia 31 grudnia 2014 roku w sprawie wprowadzenia instrukcji sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Gminy Brójce oraz poprzedzającego je zarządzenia nr 4/2011 Wójta Gminy Brójce z dnia 12 stycznia 2011 roku, a także przepisów art. 24 ustawy o rachunkowości w zakresie ust. 1 i 5, które określają, że księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco, a księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty, zaś księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych sprawozdań.

3. Ewidencja analityczna i syntetyczna środków trwałych w zakresie gruntów nie odzwierciedlała faktycznego stanu majątku Gminy Brójce, co wynikało, w szczególności z następujących ustaleń:
 - dowodem OT 180/2015 z dniem 31 grudnia 2015 roku przyjęto do ewidencji działkę w obrębie Wola Rakowa o numerze ewidencyjnym 656, stanowiącą własność Skarbu Państwa, tj. grunt do którego Gmina nie miała tytułu prawnego, a powyższe zapisy skorygowano w trakcie czynności kontrolnych,
 - dowodem OT 179/2015 z dniem 31 grudnia 2015 roku przyjęto na stan środków trwałych działkę w obrębie 15 Wola Rakowa o numerze 643, na podstawie decyzji komunalizacyjnej, która stała się ostateczna z dniem 28 sierpnia 1997 roku,
 - dowodem OT 175/2015 z dniem 31 grudnia 2015 roku przyjęto na stan środków trwałych działkę w obrębie 15 Wola Rakowa o numerze 598, na podstawie decyzji komunalizacyjnej, która stała się ostateczna z dniem 17 marca 2004 roku,
 - dowodem OT 164/2015 z dniem 31 grudnia 2015 roku przyjęto na stan środków trwałych działkę w obrębie 15 Wola Rakowa o numerze 181, nabytą na podstawie aktu notarialnego rep. A 405/2008 z dnia 17 stycznia 2008 roku – umowa darowizny,
 - dowodem OT 140/2015 z dniem 31 grudnia 2015 roku przyjęto na stan środków trwałych działkę w obrębie 11 Stefanów o numerze 381/2, na podstawie decyzji GP/G.II-7097/7/91 z dnia 4 kwietnia 1991 roku o przekazaniu gruntów Państwowego Funduszu Ziemi,
 - dowodem OT 130/2015 z dniem 31 grudnia 2015 roku przyjęto na stan środków trwałych działkę w obrębie 11 Stefanów o numerze 204, na podstawie decyzji komunalizacyjnej, która stała się ostateczna z dniem 22 września 2004 roku,
 - dowodem OT 68/2015 z dniem 31 grudnia 2015 roku przyjęto na stan środków trwałych działkę w obrębie 12 Wardzyn o numerze ewidencyjnym 126, nabytą na podstawie aktu notarialnego rep. A 136/2009 z dnia 9 stycznia 2009 roku,

- dowodem OT 76/2015 z dniem 31 grudnia 2015 roku przyjęto na stan środków trwałych działkę w obrębie 12 Wardzyn o numerze ewidencyjnym 301, na podstawie decyzji komunalizacyjnej Wojewody Łódzkiego GP/G.III-8220/I/C/91 z dnia 2 października 1991 roku,
- dowodem OT 87/2015 z dniem 31 grudnia 2015 roku przyjęto na stan środków trwałych działkę w obrębie 12 Wardzyn o numerze ewidencyjnym 779, nabytą na podstawie aktu notarialnego rep. A 5122/2005 z dnia 23 listopada 2005 roku za cenę 24.000,00 zł, a poniesione przez Gminę koszty nabycia stanowiły 1.346,00 zł. Wyceny działki dokonano bez uwzględnienia poniesionych kosztów nabycia, co było niezgodne z zasadami określonymi uregulowaniami wewnętrznymi oraz art. 28 ust. 1 pkt 1 i 1a ustawy o rachunkowości, zgodnie z którymi - wartość nabytej nieruchomości należy ustalić na podstawie ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów zakupu.

Jak wynika z powyższego, dane dotyczące zmian w zakresie majątku Gminy wprowadzano do ewidencji ze znacznym opóźnieniem, z czego wynika, że księgi rachunkowe Urzędu prowadzone były z naruszeniem zasad wynikających z uregulowań art. 24 ustawy o rachunkowości, którymi określono, że księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco. Księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty, zaś księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych, sprawozdań, w tym deklaracji podatkowych oraz dokonanie rozliczeń finansowych. Ponadto, stosownie do art. 28 ww. ustawy, wartość nabytych nieruchomości należało ustalić na podstawie ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów zakupu.

4. W zakresie prawidłowości naliczenia umorzenia środków trwałych kontrolujące stwierdziły brak naliczenia umorzenia za 2015 rok środka trwałego o numerze ST 7/744/67 Autobus MERCUS, przyjętego do ewidencji środków trwałych w dniu 9 kwietnia 2015 roku. Umorzenie za wymagany okres stanowiło kwotę 36.736,00 zł. Ponadto nie naliczono umorzenia za okres od 1 lipca 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku w kwocie 727,36 zł w odniesieniu do środka trwałego ST 2/210 „Budowa oświetlenia ulicznego w Brójcach” z tym, że faktyczne przekazanie tego środka trwałego do użytkowania nastąpiło z dniem 7 kwietnia 2015 roku, wobec czego umorzenie naliczone winno być za okres od 1 maja do 31 grudnia 2015 roku i wynieść 969,82 zł.

Zaewidencjonowanie umorzenia środków trwałych w urządzeniach księgowych w nieprawidłowej wartości skutkowało nieprawidłowym wykazaniem wartości bilansowej majątku i stanowiło naruszenie zasad określonych w art. 24 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którymi księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie (tj. dokonane w nich zapisy winny odzwierciedlać stan rzeczywisty), bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco. W trakcie czynności kontrolnych RIO w Łodzi jednostka dokonała stosownej korekty naliczenia umorzenia.

5. Analiza dokumentacji dotyczącej naliczenia kwoty umorzenia i prawidłowości stosowania stawek amortyzacyjnych wykazała ponadto, że:
 - jako odrębne środki trwałe o numerach ST1/105/56 i ST1/105/57 zaewidencjonowano na podstawie OT 8/2013 „remont pomieszczeń w budynku Urzędu Gminy (sala ślubów)” na kwotę 25.475,99 zł i OT 7/2013 „remont pomieszczeń Urzędu Gminy” o wartości 6.378,08 zł, co było niezgodne z zasadami określonymi w zarządzeniu nr 60/2011 Wójta Gminy Brójce z dnia 30 września 2011 roku, z którego § 1 pkt 5 wynikało, że

powyższe zadania inwestycyjne winny zostać rozliczone jako podwyższenie wartości środka trwałego (numer ewidencyjny 144-1 – budynek biurowy Urzędu Gminy w Brójcach). Powyższy sposób zaewidencjonowania nakładów na ulepszenie środka trwałego był niezgodny z zasadami funkcjonowania kont jednostki: 011 i 080 określonymi uregulowaniami wewnętrznymi oraz przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, które określały, że konto 080 służy do ewidencji kosztów środków trwałych w budowie oraz ich rozliczenia na uzyskane efekty inwestycyjne: na stronie Wn konta 080 ujmuje się, między innymi, poniesione koszty ulepszenia środka trwałego (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja, adaptacja lub modernizacja), które powodują zwiększenie wartości użytkowej środka trwałego, na stronie Ma konta 080 ujmuje się wartość uzyskanych efektów. Konto 011 służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń wartości początkowej środków trwałych związanych z wykonywaną działalnością jednostki, a na jego stronie Wn ujmuje się zwiększenia (na stronie Ma – zmniejszenia) stanu i wartości początkowej środków trwałych. Na stronie Wn konta 011 ujmuje się w szczególności przychody nowych lub używanych środków trwałych pochodzących z zakupu gotowych środków trwałych lub inwestycji oraz wartość ulepszeń zwiększających wartość początkową środków trwałych. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 011 powinna umożliwić ustalenie wartości początkowej poszczególnych obiektów środków trwałych,

- nieprawidłowo obliczono kwoty umorzenia środków trwałych: *Budowa Świątlicy Wiejskiej w Bukowcu*, numer ewidencyjny ST/1/109/67, o wartości początkowej 778.502,59 zł, które według prawidłowej stawki 2,50% naliczono w kwocie 77.850,24 zł, zawyżając odpis o 58.388,00 zł i *Budowa sceny z zapleczem Wola Rakowa*, numer ewidencyjny nr ST1/109/67, o wartości 450.661,87 zł, które według prawidłowo przyjętej stawki 2,50% naliczono w kwocie 20.279,76 zł, zawyżając odpis o 9.013,21 zł,
- nieprawidłowo zaklasyfikowano: 1) środek trwały „centralne ogrzewanie” o numerze ewidencyjnym 314/20/2008 do grupy 3 - kotły i maszyny energetyczne, podgrupa 31 - kotły grzewcze i parowe, co było niezgodne z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2010 roku w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) (Dz.U. nr 242, poz. 1622), zgodnie z którymi - przedmiotowy środek trwały winien być zaklasyfikowany w grupie 2, podgrupie 21, rodzaju 211 - rurociągi sieci rozdzielczej zimnej i gorącej wody, pary i sprężonego powietrza, ze stawką 4,5% i odpisem 898,73 zł, z czego wynikało zawyżenie odpisu o 499,26 zł; 2) obiekt określony jako „nagrobek” przyjęto do ewidencji na podstawie dowodu OT 37/2013 do grupy 8, podgrupy 80 - narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie, gdzie indziej niesklasyfikowane, rodzaju 808 - pozostałe narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie, gdzie indziej niesklasyfikowane, podczas gdy powyższy obiekt stanowi posadowiony na cmentarzu obelisk poświęcony pamięci żołnierzy, który zgodnie z zapisami ww. rozporządzenia, winien być zaklasyfikowany do podgrupy 29, rodzaju 291, ze stawką umorzenia 4,50%. Nieprawidłowe zaklasyfikowanie przedmiotowego środka trwałego skutkowało zawyżeniem odpisu o kwotę 1.472,50 zł,
- nie naliczono umorzenia za 2015 rok w odniesieniu do wodociągu w Bukowcu - zaewidencjonowano przyjęcie środka trwałego z datą

31 grudnia 2015 roku, co nie było zgodne z datą przyjęcia środka trwałego dowodem OT 09/2015 z dnia 29 lipca 2015 roku.

Z powyższych ustaleń wynika, że naliczenia umorzenia dokonano z naruszeniem zasad określonych w art. 16h ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jednolity Dz.U. z 2014 r., poz. 851 ze zm.) i z naruszeniem przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2010 roku w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT). W trakcie kontroli RIO w Łodzi jednostka dokonała korekty naliczenia umorzenia.

W zakresie inwentaryzacji

1. Analiza okazanej kontrolującym dokumentacji w zakresie inwentaryzacji przeprowadzonej według stanu na 31 grudnia 2015 roku wykazała, że:
 - nie wszystkie osoby odpowiedzialne materialnie za powierzone im składniki majątkowe złożyły oświadczenia wstępne oraz oświadczenia końcowe,
 - protokół weryfikacji salda konta 080 sporządzony przez zespół weryfikacyjny nie zawierał podpisów osób, które przeprowadziły weryfikację, Skarbnika Gminy oraz osoby zatwierdzającej, a żaden z protokołów weryfikacji sald nie został opatrzony datą sprawdzenia i zatwierdzenia,
 - protokół weryfikacji salda konta 310 nie dokumentował przeprowadzenia ustaleń w zakresie faktycznego stanu paliwa w autobusach, samochodzie osobowym i dystrybutorze,
 - protokół potwierdzający przeprowadzenie inwentaryzacji aktywów i pasywów w drodze potwierdzenia sald w zakresie stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku środków pieniężnych na rachunkach bankowych sporządzono, zweryfikowano i zatwierdzono bez wskazania daty przeprowadzenia tych czynności,powyższe wskazuje na nieprzestrzeganie zasad dokumentowania przeprowadzania czynności inwentaryzacyjnych, określonych w *Instrukcji w sprawie gospodarki majątkiem trwałym, inwentaryzacji i zasad odpowiedzialności za powierzone mienie*, stanowiącej załącznik nr 1 do zarządzenia nr 60/2011 Wójta Gminy Brójce z dnia 30 września 2011 roku oraz art. 27 ust. 1 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że przeprowadzenie i wyniki inwentaryzacji należy odpowiednio udokumentować i powiązać z zapisami ksiąg rachunkowych.
2. Z przedłożonej kontrolującym dokumentacji dotyczącej przeprowadzenia inwentaryzacji składników majątkowych w zakresie środków trwałych, wynikało, że protokołem weryfikacji nr 3 środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony, w odniesieniu do gruntów ustalono ich stan wg. ewidencji księgowej na 23.576.008,52 zł. W treści protokołu stwierdzono, że powierzchnia gruntów objętych ewidencją jednostki jest niezgodna z ewidencją prowadzoną przez Starostwo Powiatowe, a uzgodnienie stanu ewidencji gruntów będzie możliwe, gdy wszystkie grunty zostaną przyjęte na stan ewidencji, a grunty zbyte zdjęte ze stanu. Załącznikiem do protokołu był wykaz gruntów na wskazaną wyżej wartość o powierzchni 116,9125 ha, co było niezgodne z powierzchnią gruntów, do których przysługuje jednostce prawo własności określoną na 232,5418 ha. Do protokołu weryfikacji stanu gruntów nie sporządzono zestawienia różnic inwentaryzacyjnych, tj. zestawienia gruntów, do których zgodnie z posiadaną przez jednostkę dokumentacją ma ona tytuł własności, a których wartości nie wprowadzono do ewidencji księgowej syntetycznej i analitycznej. Powyższe wskazuje na

nieprzeprowadzenie weryfikacji posiadanej przez jednostkę dokumentacji w odniesieniu do zapisów księgowych, tj. czynności wymaganej zapisami *Instrukcji* stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 60/2011 z dnia 30 września 2011 roku. Przedmiotowym uregulowaniem (w § 10) określono zasady przeprowadzania inwentaryzacji drogą porównania stanów ewidencyjnych z dokumentacją ustalając, że aktywa i pasywa niepodlegające inwentaryzacji w drodze spisów z natury lub uzgodnienia sald są inwentaryzowane metodą weryfikacji dokumentowej, która polega na ustaleniu realności aktywów i pasywów w drodze porównania stanów księgowych istniejących w księgach rachunkowych lub inwentarzowych z danymi w dokumentach źródłowych lub wtórnych, rejestrach, kartotekach. W przypadku rozbieżności koryguje się odpowiednio stany ewidencyjne. Kontrolowana jednostka, w zakresie środków trwałych z grupy 0-grunty, nie dokonała rozliczenia inwentaryzacji przeprowadzonej według stanu na 31 grudnia 2015 roku, czego wymóg wynikał z art. 27 ust. 2 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że ujawnione w toku inwentaryzacji różnice między stanem rzeczywistym a stanem wykazany w księgach rachunkowych należy wyjaśnić i rozliczyć w księgach rachunkowych tego roku obrotowego, na który przypadał termin inwentaryzacji.

Odpowiedzialność za stwierdzone nieprawidłowości ponoszą pracownicy Urzędu Gminy w Brójcach w zakresie wskazanym szczegółowo w protokole kontroli.

II.

Zawiadamiając o powyższych nieprawidłowościach proszę Pana Wójta o podjęcie działań mających na celu ich usunięcie oraz zapobieżenie ich występowaniu w przyszłości. W tym celu RIO w Łodzi kieruje następujące **wnioski pokontrolne**:

1. Zapewnić zgodność zakresu zadań określonych w statucie samorządowego zakładu budżetowego - Zakład Usług Komunalnych w Brójcach z uregulowaniami art. 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.
2. Zapewnić przedkładanie uchwał Rady Gminy Brójce objętych zakresem nadzoru RIO w Łodzi w terminie 7 dni od dnia ich podjęcia, zgodnie z wymogiem określonym w art. 90 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym.
3. Zapewnić bieżące aktualizowanie obowiązujących w jednostce unormowań wewnętrznych (m.in. Regulaminu organizacyjnego) w związku ze zmianami dotyczącymi funkcjonujących w Gminie jednostek organizacyjnych.
4. Dokonać analizy obowiązujących w jednostce unormowań z zakresu kontroli zarządczej dotyczących kontroli instytucjonalnej, uwzględniając uwagi zawarte w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego.
5. Zapewnić przestrzeganie wprowadzonych w Urzędzie Gminy procedur kontroli zarządczej oraz uzupełnić dokumentację kontroli zarządczej, o unormowania wskazane w obowiązujących już regulacjach (np. zasady identyfikacji i oceny ryzyka).

6. Zapewnić przestrzeganie art. 148 ust. 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych, zgodnie z którym – jeżeli zabezpieczenie wniesiono w pieniądzu, zamawiający przechowuje je na oprocentowanym rachunku bankowym. Zamawiający zwraca zabezpieczenie wniesione w pieniądzu z odsetkami wynikającymi z umowy rachunku bankowego, na którym było ono przechowywane, pomniejszone o koszt prowadzenia tego rachunku oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wykonawcy.
7. Księgi rachunkowe jednostki prowadzić zgodnie z uregulowaniami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, przestrzegając wymogów wynikających z art. 24 i art. 28 ww. ustawy, w szczególności w zakresie prowadzenia ewidencji środków trwałych i wyceny aktywów. **Zapewnić bieżące ujmowanie w ewidencji zdarzeń związanych z nabyciem i zbyciem nieruchomości stanowiących własność Gminy.**
8. W zasadach rachunkowości określać daty rozpoczęcia użytkowania programów, zgodnie z wymogiem określonym w art. 10 ust.1 pkt 3 lit. c ustawy o rachunkowości.
9. Zapewnić ewidencjonowanie zdarzeń w ewidencji księgowej jednostki i organu oraz sporządzanie sprawozdań finansowych zgodnie z uregulowaniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.
10. Zapewnić przestrzeganie art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym - dowód księgowy powinien zawierać co najmniej stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania.
11. Zapewnić przestrzeganie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, w zakresie klasyfikowania dochodów budżetowych.
12. Przestrzegać § 12 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia z dnia 25 października 2010 roku w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z którym - do ewidencji rozliczeń z tytułu inkasa służy konto pozabilansowe 991.
13. Przestrzegać przepisów § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z którym - do udokumentowania przypisów służą deklaracje w rozumieniu art. 3 pkt 5 Ordynacji podatkowej, z których wynika zobowiązanie podatkowe.
14. Zapewnić bieżące i systematyczne podejmowanie czynności zmierzających do wyegzekwowania zaległości podatkowych wraz z odsetkami, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1619 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 roku w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2367).

15. Zapewnić sporządzanie planu wykorzystania zasobu nieruchomości, zgodnie z uregulowaniami art. 23 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 25 ust.1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami.
16. W odniesieniu do zaległości w płatnościach należności z tytułów cywilnoprawnych, zapewnić egzekwowanie odsetek z tytułu nieterminowych wpłat.
17. Zapewnić podawanie do publicznej wiadomości wykazów nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży, do oddania w użytkowanie wieczyste, użytkowanie, najem lub dzierżawę, zawierających wszystkie wymagane dane, zgodnie z uregulowaniami art. 35 ust. 1 i 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami.
18. Zapewnić wywiązanie się przez Radę Gminy Brójce z obowiązków nałożonych przez art. 21 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.
19. Umowy najmu lokali mieszkalnych zawierać zgodnie z uregulowaniami art. 5 ust. 2 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.
20. Czynsz najmu lokali mieszkalnych i opłaty niezależne od właściciela pobierane od najemców lokali mieszkalnych stanowiących zasób mieszkaniowy Gminy ustalać zgodnie z wymogami określonymi w art. 7, art. 8 i art. 9 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.
21. W zakresie zawierania umów w sprawie zamówienia publicznego przestrzegać art. 83 ustawy Prawo upadłościowe, który stanowi, że nieważne są postanowienia umowy zastrzegające na wypadek ogłoszenia upadłości zmianę lub rozwiązanie stosunku prawnego, którego stroną jest upadły.
22. W zakresie opisu przedmiotu zamówienia zapewnić przestrzeganie art. 29 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych, stosownie do którego to przepisu – przedmiotu zamówienia nie można opisywać przez wskazanie znaków towarowych, patentów lub pochodzenia, źródła lub szczególnego procesu, który charakteryzuje produkty lub usługi dostarczane przez konkretnego wykonawcę, jeżeli mogłoby to doprowadzić do uprzywilejowania lub wyeliminowania niektórych wykonawców lub produktów, chyba że jest to uzasadnione specyfiką przedmiotu zamówienia i zamawiający nie może opisać przedmiotu zamówienia za pomocą dostatecznie dokładnych określeń, a wskazaniu takiemu towarzyszą wyrazy "lub równoważny".
23. Zapłaty zobowiązań wynikających z faktur z tytułu zrealizowanych zadań inwestycyjnych dokonywać po całkowitym zakończeniu robót budowlanych i spełnieniu wszystkich warunków, od których zamawiający zgodnie z zapisami umowy uzależnia zapłatę.
24. Zapewnić przestrzeganie uregulowań wewnętrznych określających zasady ewidencjonowania środków trwałych w księgach inwentarzowych Urzędu Gminy.
25. Zapewnić klasyfikowanie środków trwałych zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2010 roku w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT).

26. Do naliczenia umorzenia środków trwałych stosować stawki amortyzacyjne określone w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych⁴.
27. Zapewnić przeprowadzanie inwentaryzacji majątku Gminy Brójce i dokumentowanie czynności inwentaryzacyjnych zgodnie z wymogami określonymi w art. 26 i art. 27 ustawy o rachunkowości oraz w obowiązujących w tym zakresie uregulowaniach wewnętrznych.
28. Zapewnić rzetelne informowanie o sposobie wykonywania wniosków pokontrolnych formułowanych przez RIO w Łodzi oraz rzetelną ich realizację zgodnie z przekazaną Izbie informacją.

Podając powyższe do wiadomości, zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych, proszę Pana Wójta o przesłanie informacji o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykonania w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

⁴ Zgodnie z § 6 ust.2 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej - środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne umarza się lub amortyzuje. Odpisów umorzeniowych lub amortyzacyjnych dokonuje się według zasad przyjętych przez jednostkę zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości. Ustalając zasady umarzania lub amortyzacji, jednostka może przyjąć stawki określone w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych albo stawki określone przez dysponenta części budżetowej albo zarząd jednostki samorządu terytorialnego.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, do wniosków zawartych w II części wystąpienia pokontrolnego przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Izby.

Zastrzeżenie składa właściwy organ jednostki kontrolowanej w terminie 14 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego, za pośrednictwem Prezesa Izby. Podstawą zgłoszenia zastrzeżeń może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Bieg terminu, o którym mowa wyżej ulega zawieszeniu na czas rozpatrzenia zastrzeżenia w odniesieniu do wniosków pokontrolnych objętych zastrzeżeniem.

Do wiadomości:

1. Przewodniczący Rady Gminy Brójce
2. Przewodniczący Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Brójce
3. aa